

KUTSESTANDARD

Meisterõpetaja, tase 8

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetuse	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Meisterõpetaja, tase 8	8

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Õpetaja peamine eesmärk on toetada ja suunata õppijate arengut nii nende isiklikuks kui ka ühiskondlikuks toimetulekuks, aidates kaasa teadmiste ja oskuste omandamisele ning väärtuste kujunemisele. Õpetaja arendab süsteemselt oma kutseoskusi.

Meisterõpetaja, tase 8 on haridusuuenduste eestvedaja. Tema töö olulisemad valdkonnad on töö iseenda, õppijate, kolleegide, organisatsiooni ja kogukonnaga, sh lastevanematega. Töö võib toimuda indiviidi, klassi või rühma, organisatsiooni, piirkonna, riigi ja/või rahvusvahelisel tasandil ning eeldavad rohket suhtlemist. Kaheksanda kutsetaseme meisterõpetaja võib töötada nii lasteaiaõpetaja, huvihariduse kui ka üldhariduse õpetajana. Ta tegutseb nii iseseisvalt kui ka meeskonnas ning võib juhtida abiõpetajate ja teiste õpetajate tööd. Tema töö on vaheldusrikas ja eeldab süsteemsust, kohanemisvõimet, pingetaluvust ning suutlikkust luua ja toetada iseenda ja teiste heaolu.

Õpetaja kutseid on neljal tasemel kokku viis: lisaks meisterõpetaja, tase 8 kutsele eristatakse kutseid õpetaja, tase 5, õpetaja, tase 6, õpetaja, tase 7 ja vanemõpetaja, tase 7.

Võrreldes madalama taseme õpetajatega on meisterõpetaja lisaks õpetamisele ja õppijate arengu toetamisele haridusuuenduste eestvedaja. Ta juhendab teisi õpetajaid, võib juhtida abiõpetajate ja teiste õpetajate tööd, toetab kolleegide professionaalset arengut ning panustab hariduse arendamisse nii organisatsiooni, piirkonna, riigi kui ka rahvusvahelisel tasandil.

A.2 Tööosad

- A.2.1. Enesehoiu ja professionaalsuse tagamine
- A.2.2. Õppijate toetamine
- A.2.3. Enda organisatsiooni ja selle inimestesse panustamine
- A.2.4. Panustamine laiemas hariduse ökosüsteemis

A.3 Kutsealane ettevalmistus

Meisterõpetajal, tase 8 on magistrikraad, töökogemus õpetajana ning läbitud täienduskoolitus(ed).

A.4 Enamlevinud ametinimetused

Lasteaiaõpetaja, huvihariduse õpetaja, õpetaja

A.5 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks

Põhikooli ja gümnaasiumi õpetaja kvalifikatsiooninõuded on sätestatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses. Selle kohaselt peab õpetajal olema magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon, õpetajakutse ning eesti keele oskus vastavalt keeleseadusele ja selle alusel kehtestatud nõuetele.

Lasteaiaõpetaja kvalifikatsiooninõuded on sätestatud alusharidusseaduses. Selle kohaselt peab lasteaiaõpetajal olema kõrgharidus ja õpetajakutse ning eesti keele oskus vastavalt keeleseadusele ja selle alusel kehtestatud nõuetele või kõrgharidus, pedagoogilised kompetentsid ning eesti keele oskus vastavalt keeleseadusele ja selle alusel kehtestatud nõuetele.

A.6 Tulevikuoskused

Õpetaja tulevikupädevuseks on kohanemisvõimelisus ja suutlikkus paindlikult reageerida muutuvale keskkonnale, arvestades õppijate, kolleegide ja iseenda vajaduste ning ressurssidega. Veelgi olulisemaks muutub teaduspõhisus – pidev enesetäiendamine nii ainevaldkonnas, pedagoogilistes meetodites kui ka õppimise ja õpetamise käsitlustes. Õpetaja peab olema võimeline tõhusalt õpetama kaasavas mitmekultuurilises keskkonnas, pakkudes tuge erineva taustaga ja vajadustega õppijatele. Samuti on oluline oskus kujundada positiivset ja toetavat heaolukeskkonda nii enda, kolleegide kui ka õppijate jaoks. Professionaalne õpetaja oskab analüüsida ja uurida oma tööd, et mõista, mis toetab õppimist ja arengut kõige tõhusamalt, ning kohandada oma praktikat toetudes kogutud andmetele ja teaduspõhistele teadmistele. Tehnoloogiapädevus jääb õpetaja oluliseks kompetentsiks – tulevikku vaatav õpetaja on kursis nüüdisaegsete tehnoloogiate, sh tehisintellekti ja digitaalsete õppevahendite arenguga ning kasutab neid oma töös arukalt ja eetilisel viisil.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Meisterõpetaja, tase 8 kutse moodustub üldoskustest B.2 ja kohustuslikest kompetentsidest B.3.1 – B.3.4. Kutse taotlemisel on nõutav nende kõigi tõendamine.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

1. Vähemalt ühe aasta pikkune töökogemus õpetajana.
2. Magistrikraad või sellega võrdsustatud haridustase*
3. Taotletava kutse kompetentsusnõuetega seotud enesetäiendus
4. Eesti keele oskus vastavalt keeleteadusele ja selle alusel kehtestatud nõuetele

*erandid lähtuvalt kvalifikatsioonimääruse rakendussätetest

Nõuded kutse taastõendamisel

1. Meisterõpetaja, tase 8, kehtiv või mitte rohkem kui üks aasta tagasi kehtivuse kaotanud kutse
2. Töökogemus õpetajana viimase viie aasta jooksul
3. Meisterõpetaja, tase 8, kompetentsusnõuetega seotud enesetäiendus
4. Osalemine aine- ja/või kutseliidu ja/või erialaühenduse tegevuses või selle/nende juhtimises ja/või publikatsioonide avaldamine ja/või osalemine rahvusvahelistes projektides ja/või osalemine muudes eriala puudutavates tööühmades

Kutse andmise korraldus on reguleeritud õpetaja kutsete kutse andmise korras.

B.2 Meisterõpetaja, tase 8 üldoskused

Mõtlemisoskused

1. Analüüsi- ja sünteesioskus - kasutab mõtlemisel süsteemset arutlust, mõtestab protsesse, nähtusi ja nendega seotud osapooli ning selgitab nendevahelisi suhteid, valikute tegemisel alternatiivide tugevusi ja nõrkusi ning loob saadud teadmistest uusi tervikuid ja teeb järeldusi. Alternatiivide kaalumisel tugineb ka teadusallikatele.
2. Õppimisoskus - valib ja kohandab teadlikult tõhusaid õpistrateegiaid, et omandada uusi pädevusi, ning suudab eesmärgipäraselt juhtida õppimisega seotud motivatsiooni ja emotsioone ning inspireerida õppimisoskuse arendamisel teisi.
3. Innovatsioonipädevus – läheneb raskustele-probleemidele eri vaatenurkadest, otsib ja loob neile tõhusamaid lahendusi ning rakendab uudseid lähenemisviise, meetodeid ja materjale, olles valmis toime tulema ebakindluse ja eksimise võimalustega. Inspireerib ja toetab kolleegi innovatsiooni loomisel, rakendamisel ja uurimisel.

Enesejuhtimisoskused

4. Väärtustest lähtumine - järgib oma tegevuses üldinimlikke ning organisatsiooni väärtusi ja põhimõtteid ning inspireerib kolleegi väärtustest lähtuma.

5. Säilenõtkus - tuleb toime muutustega nii tunnete, mõtete kui ka käitumise tasandil, reageerides adekvaatselt ja asjalikult ning taastades enesehoiuks vajaliku tasakaalu. Märkab teiste raskusi muutustega toimetulekul ja toetab kolleege heaoluks vajaliku tasakaalu saavutamisel, kasutades sobivaid meetodeid.

Lävimisoskused

6. Suhtlemisoskus - loob, hoiab ja arendab teiste inimestega usaldusväärseid ning koostööle suunatud suhteid, väljendades end selgelt ja viisakalt. Märkab enda ja teiste vajadusi, ootusi ja emotsioone ning kohandab suhtlust, toetades positiivset ja mõistvat suhtluskeskkonda.

7. Koostööoskus - seab teistega ühiselt eesmärgi ning algatab ja juhib selleks vajalikke protsesse, teeb eesmärkide saavutamise nimel tõhusat koostööd, arvestades osapoolte vajaduste ja seisukohtadega ning edendades tõhusat koostöökultuuri.

8. Digipädevus - suhtub positiivselt digivahendite, -keskkondade ja -sisu tähenduslikku eesmärgipärasesse kasutamisse. Rakendab ja kohandab neid tõhusalt, eetilisel ja vastutustundlikult oma töös. Kohandab loovalt olemasolevaid ja arendab välja uusi digilahendusi. On omandanud vajaminevad digipädevused.

B.3 Kompetentsid

B.3.1 Enesehoiu ja professionaalsuse tagamine

EKR tase 8

Tegevusnäitajad

1. Tervise hoidmine - hoolitseb enda vaimse, füüsilise, sotsiaalse ja emotsionaalse heaolu eest ning toetab selles kolleegi.
2. Tasakaalu hoidmine – hoolitseb enda töö- ja eraelu tasakaalu eest ning toetab selles kolleegi.
3. Karjääritee kujundamine - kujundab teadlikult enda kui õpetaja karjääriteed ja õppimist, toetades enda professionaalse tegevuse refleksioonile. Toetab ja juhendab kolleege reflekteerimisel ning karjääritee kujundamisel.
4. Teadmiste ajakohastamine - hoiab ennast kursis valdkonna ning õpetamise- ja õppimisalaste uuenduste, teaduskirjanduse ja uuringutega. Toetab kolleegide õppimist ja arengut ning algatab ja juhib tegevusi kolleegide õppimise ja arengu toetamiseks.
5. Uurimusliku lähenemise rakendamine enda professionaalsuse arendamiseks - analüüsib ja täiustab enda õpetamisoskust, rakendades uurimuslikku lähenemist. Algatab ning viib läbi tegevusi ja projekte oma organisatsioonis ning laiemalt, sh koostöös teiste haridusasutustega õppeprotsessi tõendus põhiseks uurimiseks ja arendamiseks.

Teadmised

Refleksioon ja refleksioonimudelid, teadmised enesehoiust (vaimne, füüsiline, sotsiaalne, emotsionaalne), uurimistöö, sh tegevusuuringu meetodika, andmekirjaoskus ning teaduspõhise info leidmise ja hindamise oskus, õpetajatööd reguleeriv seadusandlus (õigused ja kohustused), õpetajaeetika

B.3.2 Õppijate toetamine

EKR tase 8

Tegevusnäitajad

1. Õppijate tundmaõppimine - õpib tundma igat õppijat ja õppijate rühma, sh nende eripärasid, ja toetab selles kolleege. Kujundab meetodeid õppijate eripära väljaselgitamiseks ning arvestamiseks oma organisatsiooni tasandil riigi või piirkonna tasandil.
2. Suhete loomine, keskkonna kujundamine ja õppijatest hoolimine - loob õppijatega head suhted ja toetab selles kolleege. Kujundab õppimiseks turvalise ja kaasava keskkonna, milles hoolitakse iga õppija arengust, ning toetab selles kolleege ja töötab välja meetodeid keskkonna kujundamiseks riigi või piirkonna tasandil.
3. Õpetamise kavandamine ja õpetamine - kavandab õpetamist pedagoogiliselt asjatundlikult, lähtudes õppekavast. Juhib õppekava arendust. Kohandab õppeprotsessi, lähtudes õppijate vaimsest ja füüsilisest heaolust. Käsitleb õppeprotsessi kui tervikut ning kohandab seda, lähtudes õppijate vanusest, võimetest, vajadustest ning vaimsest ja füüsilisest heaolust, rakendab tervist hoidvaid tegevusi, sh aktiivseid ja liikumisega lõimitud õppetegevusi, sirutus- ja liikumispause, ning toetab eelnevas kolleege. Arendab õpetamise meetodeid, pakub piirkonna või riigi tasandil kolleegidele sobivaid meetodikaid ja jagab kogemusi.
4. Õppevara valimine, kohandamine, koostamine ja jagamine - valib, kohandab, koostab ja jagab õppijatele kohast õppevara, arvestades õppijate eripärasid, ning toetab selles kolleege. Töötab välja põhimõtteid õppevara valimiseks ja kohandamiseks.
5. Ainesisu käsitlemine - käsitleb ainesisu teadus- ja tõendus põhisel ning tekitab aine vastu huvi. Toetab ainesisu mõtestamisel ja aine vastu huvi tõstmisel kolleege.
6. Väärtuste kujundamine ja järgimine - kujundab ja järgib koos õppijatega ühiselt kokkulepituid väärtusi ning toetab selles kolleege ja panustab oma organisatsiooni tasandil kokkulepete väljatöötamisse.

7. Üldpädevuste arendamine - toetab õppijate üldpädevuste arengut. Toetab õppijate üldpädevuste arendamisel kolleege ja loob võimalusi üldpädevuste arendamiseks.
8. Õppijate võimestamine - võimestab õppijaid sihipäraselt ning suunab neid aktiivselt vastutust võtma oma õppimise ja arengu eest. Toetab oma organisatsiooni kolleege õppijate võimestamisel. Teadvustab stereotüüpide mõju, sh enda hoiakutes, ning väldib nende kinnistamist oma töös.
9. Tagasiside andmine ja hindamine - annab õppijatele õpiprotsessi ja õpitulemuste kohta edasiviivat tagasisidet ning hindab õppijaid, kasutades sobivaid ja õppijaid kaasavaid meetodeid, ning toetab selles kolleege riigi või piirkonna tasandil. Arendab metoodikaid tagasisidestamiseks ja hindamiseks.

Teadmised

Psüühika toimimise alused, motivatsiooniteooriad, arengumõtteviiis, sotsiaal-emotsionaalsed oskused, üldpädevused ja nende arendamise võimalused, hindamise ja õppimist toetava tagasiside võimalused, sh andmekirjaoskus, kaasava hariduse olemus ja rakendamine, õppekavad, õppevaldkonna teadmised vastavalt haridusliigile, õpetamismeetodid ja nende valiku põhimõtted sügava õppimise toetamisel, lõimingu olemus ja rakendamine, tehnoloogia rakendamine õppimise toetamisel, õppimist ja õpetamist reguleerivad õigusaktid

B.3.3 Enda organisatsiooni ja selle inimestesse panustamine

EKR tase 8

Tegevusnäitajad

1. Eesmärkidest ja väärtustest lähtumine - juhendab organisatsiooni eesmärkidest ja väärtustest ning enda õigustest ja kohustustest. Kujundab neile vastavat organisatsioonikultuuri.
2. Koostöö kolleegidega oma organisatsioonis - tegutseb koostöiselt ja algatab koostööd. On mentor ja/või juhendaja.
3. Turvaline töökeskkond - kujundab koos kolleegidega toetava ja turvalise töökeskkonna, märkab arendusvõimalusi ja juhib neile tähelepanu.
4. Kolleegide professionaalse arengu toetamine - osaleb kolleegide professionaalse arengu vajaduste analüüsis ja planeerimisel. Toetab kolleegide professionaalset arengut ja koostöist õppimist, arendades metoodikaid ja materjale ning algatades ja juhtides õpikogukondi.
5. Suhtlemine ja koostöö lapsevanematega - teeb koostööd lapsevanematega, vahetades ja vahendades teavet ning rakendades suhtlemise aluspõhimõtteid. Juhendab kolleege töös lapsevanematega
6. Info ja andmed organisatsioonis - töötleb infot vastutustundlikult, järgides konfidentsiaalsuse ja andmekaitse põhimõtteid, hinnates info väärtust ja mõju ning võttes vastu otsuseid selle töötlemise kohta.

Teadmised

Andmekaitse, konfliktide lahendamine, kollektiivne tõhusus, koostööprotsessid, kuulamisoskused, nõustamispädevus, organisatsioonikultuur, tööõigus

B.3.4 Panustamine laiemas hariduse ökosüsteemis

EKR tase 8

Tegevusnäitajad:

1. Koostöö ja panustamine valdkonna- või erialaühenduste töösse - panustab aktiivse meeskonnaliikmena oma eriala ja valdkonna tegevusse väljaspool oma haridusorganisatsiooni, õppides teistelt ning jagades oma teadmisi, oskusi ja kogemusi kolleegidega. Osaleb ühenduste arenduses ja ekspertgruppide töös. Juhib õpikogukondi ja koostöövõrgustikke; algatab kogukonnas ühistegevusi ja projekte.
2. Koostöö sidusrühmadega ja võrgustikutöö - teeb koostööd piirkonna, riigi või rahvusvahelise tasandi avaliku ja/või erasektori organisatsioonidega.
3. Õpetaja elukutse positiivse kuvandi kujundamine - on eeskujuks õpetaja rollis ning panustab ühiskonnas õpetajast positiivse kuvandi loomisse ja õpetajaameti väärtustamisse.
4. Pedagoogilise teadmuse levitamine ühiskonnas - osaleb haridusvaldkonna avalikel üritustel, uurimis- ja/või projektirühmades. Levitab pedagoogilist teadmust piirkonna ja riigi tasemel.

Teadmised

Haridusvaldkonna strateegilised dokumendid, meediakirjaoskus, professionaalsed võrgustikud

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-16042025-1.5/7k
--	--------------------

2. Kutsestandardi koostajad	Anne Aasamets, Õpetajate Ühenduste Koostöökoda Anneli Eesmaa, Eesti Linnade ja Valdade Liit Karin Klemmer, Eesti Haridustöötajate Liit Katrin Poom-Valickis, Tallinna Ülikooli haridusteaduste instituut Kristi Tarik, Eesti Koolijuhtide Ühendus Liina Õmblus, Eesti Eripedagoogide Liit Margit Timakov, Eesti Õpetajate Liit Margus Pedaste, Tartu Ülikooli haridusteaduste instituut Rasmus Kits, Eesti Teadushuvihariduse Liit Taavi Kreitsmann, Haridus- ja Teadusministeerium Tiina Kivisalu, Eesti Lasteaednike Liit
3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	39
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	16.04.2025
6. Kutsestandard kehtib kuni	31.08.2030
7. Kutsestandardi versiooni number	7
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2330 Gümnaasiumiõpetajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	8
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Master Teacher, EstQF Level 8
C.3 Lisad	
Lisa 1 Õpetajate kutsestandardite võrdlus	
Lisa 2 Mõisted	